

OD ISTOG PISCA

HAJDUK U BEOGRADU
HAJDUK NA DUNAVU
HAJDUK PROTIV VETRENJAČA
HAJDUK IZ BEOGRADA
HAJDUK SA DRUGE STRANE
HAJDUK ČUVA DOMOVINU
HAJDUK OSTAJE HAJDUK
HAJDUK U ČETIRI SLIKE
HAJDUK PO HIMALAJI
ŽELIM
SVE MOJE GLUPOSTI
NA BREGU KUĆA MALA
PETA DEVOJČICA, MARJA
NE BRINITE ZA SUTRA
SVE MOJE LUDOSTI
JA KAO TI, TI KAO JA

Gradimir Stojković

BUBA

■ Laguna ■

Copyright © 1997, Gradimir Stojković
Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

Ilustracija na korici © Aleksa Gajić

BUBA

Sadržaj

I) SAN ILI JAVA	9
II) HAOS	28
III) HEROJ JE ROĐEN	47
IV) SAM NA SVETU	63
V) SITNICE	82
VI) JA + TI = MI	105
VII) SIMBIOZA	122
VIII) <i>LOVE IS LIFE</i>	144
IX) JAVA ILI SAN	162
<i>Želim, Buba i...</i>	171
Beleška o piscu	173

I

SAN ILI JAVA

Valjalo je priznati: ako je nešto na ovome svetu mrzeo, onda su to bile bubašvabe. Nije ih samo mrzeo – plašio ih se.

To o bubašvabama znali su samo njegovi, normalno, jer kako bi to izgledalo: đak sedmog razreda, a boji se insekta?! Čovek se boji, na primer, zmije ili uličnog džukca – ali bubašvabe... e, to je bio najveći blam!

I baš od svega što bi mogao da sanja – glupavog ili pametnog, lepog ili ružnog, tužnog ili veselog – sanjao je bubašvabu!

Jezivo. A najgore u tom snu bilo je što je to čudovište, ta odvratna bubašvabetina u snu govorila.

„Strahinja“, milila je duž ćebeta prema njegovom licu, „znam da ne voliš ovaj oblik, ali to mi je jedino preostalo...“

Odvratna bubeskara je domilila do ivice ćebeta i preturila se na jastuk, tik do njegovog obraza. I baš kao u najgrozomornijim snovima, glava mu je prirasla uz jastuk i ni makac.

„Vidiš“, govorila je mileći sve bliže, „ti si mi neophodan. Ovo moram da učinim i molim te da mi oprostiš.“

U trenutku kada su mu njeni pipci dodirnuli obraz probudio se uz vrisak:

– Buba!

Upalio je malu svetiljku iznad glave, pa za svaki slučaj zavirio pod jastuk i ćebe. Ni traga od one gadurine, samo sinoć za dasku zalepljena žvaka.

Na krevetu prekoputa Višnja se promeškoljila, ne budeći se.

Pogledao je sat: tri i sedamnaest.

Bio je to samo san...

Zaspao je pri upaljenom svetlu.

*

MRZIM PONEDELJAK – ugledao je čim je otvorio oči.

Bila je to njegova životna istina, koju je ispisao iznad radnog stola. Nije bila nešto posebno, ali mu je omogućavala da lakše preboli rano buđenje.

Rano?! Bilo je skoro deset. Nešto tu nije bilo u redu: ni mama, ni tata, čak ni Višnja nisu ga probudili. Srećom, bio je utorak – lak raspored. Okrenuo se na drugu stranu. Nije mu se baš često pružala prilika da pre podne lenstvuje.

Protekla noć nije bila laka. Onaj idiotski san... osmehnuo se i podmetnuo dlan pod obraz. Samo još malo, malčice da dremka.

– Buba! – zavrištao je i, kao oprugom izbačen, izleteo iz postelje.

Na jastuku se crnela spljoštena bubašvaba.

Želudac mu se naglo podigao do nosa. Suzbijajući navalu gađenja, oprezno je prihvatio jastuk i poneo ga u kupatilo zajedno sa bubetinom.

„Kao orden“, palo mu je na pamet.

Istresao je jastuk iznad ve-ce šolje.

„Spavao sam na njoj“, ogorčeno je mislio, dok je voda odnosila ispražnjenu ljušturu.

Čitav dan mu je bio upropašćen.

Umio se, sapunjavajući dva puta lice. Da ga je mama videla, onesvestila bi se garantovano. Nije bilo jednostavno naterati Strahinju da se redovno umiva, a još sapunom – to je spadalo u fantastiku! Kladio se sa sobom da bi tata bio duhovit, nešto kao „da ti je bar jedna bubašvaba dnevno na jastuku...“

Moraće da izbací tu bubetinu iz glave, inače neće moći da preživi ovaj dan.

Njegov apetit, ipak, ništa nije moglo da pokvari. Opljačkao je detaljno frižider i samo što je seo za sto, javio se telefon.

– Strale – bio je to Bojan – je l' si spreman da me vadiš na fizici? Ti si mi jedina šansa.

– Daj, Boki, ne buncaj! – odbrusio mu je. – Danas nemamo fizu. Utorak je, sine!

– A-a-a – otegao je Bojan – genije je zaboravio na pretčas! Reci hvala što sam te probudio... Ej, Strale, ako me ne izvadiš, najveća si fuzdara.

Tačno: zaboravio je pretčas. Na sreću, ostalo mu je dovoljno vremena da prezalogaji ovaj doručak–ručak, prelista fiziku i upakuje torbu.

Ovaj dan nije obećavao baš ništa dobro.

Strahinju nikada nije mučila škola. Naprotiv, mirne duše bi mogao da kaže kako mu je u školi lepo, kada to ne bi bio blam. Njemu je čitavo društvo bilo u školi. Zgrada u kojoj je stanovao, pa i cela uličica, bile su prastare: dve-tri bebe, Višnja i on... to su bili jedini stanovnici mlađi od trideset godina. Zbog čega ne bi voleo školu? Školski predmeti i nastavnici nisu bili nešto zbog čega bi se posebno zlopatilo. Svako dobro ima svoje zlo, kao što bi filozofirao tata Gavriilo, jer: kako bi dobro moglo da se prepozna da nema zla?

Pretrčao je ukoso preko ulice. Na stepeništu je primećio Irenu.

Eh, Irena... do ovog razreda je sve bilo u redu. Šest godina su sedeli u istoj klupi, a onda ga je šutnula. Bez ikakvog objašnjenja jednostavno se preselila kod smrada Triše i tu ostala. Njemu se prikačio Bojan. Nije to bila loša kombinacija, ali Boki nije mogao da zameni Irenu.

Sišao je u dvorište, zagledan u Ireninu kosu. Haos od kose!

Jednom mu je Irena ispričala da se nije šišala od treće godine.

Irena se okrenula, osmehnula i pogledala ga pravo u oči:

Da li će ovaj šmeker da mi nabaci bar jedan zadatak?

Zurio je zapanjeno.

Nije loš za jednog klinca... ali je klinac za mene... Šta si zinuo? Nećeš da me progutaš?

Zakikotala se i otrčala do ostalih devojčica. Pošao je za njom.

– Ej, Irena! – dobacio je prilazeći. – Meni si nešto kazala?

Opet ga je onako pogledala: *Vidi Savketa... kako je pogodio?*

– Ej, Strahinja – uperila je u njega one zelene okice – da sednem na fizi pored tebe? *Pašćeš, dečko, znam te. Ne možeš ti da zezneš svoju Irenicu.*

Osetio je kako mu je krv jurnula u glavu. Da li je Irena otkačila? Da ga tako izblamira pred svim devojkicama... nije fer! Preuzela je sve Trišine fore.

Osmelio se i bacio brz pogled okolo. Kao da devojkice ništa nisu čule! Uspeo je da istisne:

– Ako Boca pristane. Ima keca na usmenom, pa treba da ga izvadim.

Opet ga je ubola pogledom: *Bojan je cvikaroš. Upišaće se u gaće ako ga dohvati moj Triki.*

Kako se to Irena danas ponaša? Morao je da pita:

– Tvoj Triki?

Nabacila je rumenilo:

– Šta si rekao?

– Ja ništa. Ti si kazala da će tvoj Triki da ubije Bocu...

Oboje su promenili boju u purpurno. Zurili su jedno u drugo.

Sasvim iznenada se oglasila: *Ništa nisam rekla... kako znaš? Šta mi je izletelo? Nemoguće! To je blam... blam...*

– Irena – istisnuo je na jedvite jade – nisam hteo da te izblamiram, časna reč. Sama si izletela.

Besno je odmahнула glavom, zakačivši ga kosom po obrazu, okrenula se i otrčala na drugi kraj dvorišta. Kod Triše, video je.

Ostao je kao zakucan. Osećao se užasno glupo. Okačio je torbu o rame i zaputio se, nogu pred nogu, ka terenu. Zbog čega se Irena danas ponaša tako otkačeno? Svi u razredu su znali da Irena sedi pored njega na svakom

pismenom iz mate i kontrolnom iz fize. Ono o „šmekeru“ i „klincu“ baš joj i nije bila neka fora.

– Strale, sine – pozvao ga je Bojan. – Dođi da razradi-mo ratne šeme!

Ispred igrališta za klince, koje su otovci preradili u poligon za bicikliste, okupilo se najuže društvo: Bojan, Cale, Tića i Žaki – ortaci još od prvog razreda. Sa Bojanom je imao već dugo uvežbanu varijantu prepisivanja. Nije bilo neophodno da dižu pritisak jedan drugome.

Nije stigao do njih. Zvonilo je i prepodnevna smena je kuljnula u dvorište. Kod ulaza se već okupljao njegov razred.

Posle uobičajenog gaženja po nogama i muvanja laktovima, progurali su se do kabineta. Fiza je bio poznat po manijačkoj tačnosti: minut pre početka časa ulazio je u kabinet i svako ko bi pokušao da se umuva posle njega bivao bi najmanje zapisan, a uobičajeno izbačen sa časa.

Strahinja se smestio među poslednjima. Bar ih desetero nije došlo na pretčas. Ni Triša, dvostruki ponavljač.

Irena se već gnezdila na mestu pored, Bojan se uglavio ispred, a Cale iza.

– Strale – muvao ga je s leđa – kad te bocnem, mrdni ulevo i podigni svesku.

– Daj, otkači se! – protestovao je Strahinja. – Šta si se utronjao? To su stare šeme.

Fiza je potvrdio legendarnu tačnost. Umarširao je i odmah započeo:

– Na stolu, ispred učenika, samo sveska, olovka, pribor za matematiku. Nikakve knjige, papire, digitrone neću da vidim!

Čak ni kalkulator nije dozvoljavao, što već generacijama niko nije zarezivao: zar baš sve mora da se radi na klupi?

– Pet računskih i pet teorijskih zadataka – nastavljao je, već ispred table. – Pišite sve što ja napišem. Prvi računski zadatak...

Kada je ocenio da su uspeli da prepisu sve sa table, upozorio je:

– Kao što vam je poznato, priznajem isključivo samostalni rad. Za prepisivanje iz sveske, sa „puškica“ i ceduljica sledi jedinica. I onome ko prepisuje i onome od koga se prepisuje... Ko je odsutan?

Na brzinu pregledavši zadatke, Strahinja je zaključio da je ovaj kontrolni luk i voda. Fiza je očigledno rešio da nema slabih ocena. Dao je kontrolni za vađenje.

Strahinja je prillegao na posao i za pola sata je bio gotov.

Bacio je pogled desno: Irena je bila uspešni prepisivač.

Spustio je desni lakat jer mu je Cale krvnički zario olovku ispod lopatice.

– Saviću! – presekao ga je Fizin glas iznad glave. – Ako misliš da si završio, predaj svesku!

– Samo još da proverim, nastavniče – podigao je pogled.

Fiza se mrštio: *Brzoplet si, dečko! Energija vode... osam kilograma na šesto sedamdeset i dva kilodžula? U celzijusima, to ti je dvadeset stepeni... temperatura, dečko, a ne energija kao krajnji izraz!*

– Molim, nastavniče? – zinuo je Strahinja. – Meni kažete?

Fiza ga je namršteno odmeravao:

– Ništa ja, dečko, nisam rekao.

– Ali, nastavniče, peti zadatak... temperatura, rekli ste, a ne energija!

– Tišina, Saviću! U sebi, ništa naglas!

Rekao mu je. Glasno i jasno. Rekao je tako da svi čuju!

Svi? Svi su zabili noseve u sveske kao da se ništa nije događalo.

Pogledao je zadatak i odmah ispravio grešku. Čista brzopletost!

Fiza nikada nikome nije davao rešenja. A sada je baš to učinio i niko nije ni mrdnuo!

Glupavo je zurio u nastavnika. A nastavnik ga je sumnjičavo odmeravao.

Pametan dečko! Brzo shvata. Niko taj zadatak čak ni onako nije rešio, a on... ta mala pored samo prepisuje... i to pogrešno... čekaj, devojčice, samo čekaj, uloviću te ja!

– Nastavniče – pravdao se Strahinja – nisam dobro pogledao... a Irena ne prepisuje, časna reč!

– Hoćeš li ti da učutiš već jednom! – podviknuo je nastavnik.

– Ali, nastavniče, optužili ste nepravедno Irenu da prepisuje...

Irena ga je krvnički odvalila laktom u kuk.

– Čuti, degenčino! – zaštitala je. – Ko te šta pita?

Fiza se najzad istinski razbesneo:

– Vas dvoje, odmah predajte sveske! I marš napolje!

Za Strahinju problema nije bilo. Već je upisao pravilno rešenje, onih dvadeset celzijusa. A Irena je zacmizdrila:

– Nastavniče, nisam još završila. Verujte, nisam prepisivala. Samo da uradim još ovaj zadatak, molim vas!

U takvim stvarima Fiza je bio nesalomiv. Predali su mu sveske, pokupili stvari i izašli u hodnik.

– Baš ti je fazon, budalo! – besnela je Irena. – Šta si to buncao? Niko te ništa nije pitao!

– Kako nije? – besneo je i Strahinja. – Rekao ti je da sve prepisuješ. Ulovio te je. Svi su čuli!